

NOTES MINERALOGIQUES

per

J. CLOSAS

I

Troballa de la *breunerita* $[\text{CO}_3 (\text{Mg}, \text{Fe})]$
i de la *fosforita* $(\text{PhO}_4)_3 \text{Cl Ca}_5$ en el turó de Montcada

En el vessant N NW del turó de Montcada, aproximadament a mitja muntanya i sota la font coneguda per Mitjacosta, existeixen unes pedreres que avui resten abandonades, tot i estar dintre dels terrenys que la fàbrica de ciment «Asland» té en explotació. Aquestes pedreres fa uns quants anys, foren objecte d'intensa explotació sobretot per les concrecions i cristallitzacions de calcita que s'hi presenten i que en l'època de la construcció de cases i xalets d'estiueig del proper poble de Montcada serviren per a decoració de jardins.

Aquestes pedreres vénen obertes en els bancs de calissa blavosa una mica dolomítica que s'admeten com a corresponents al Gotlandià mitjà o superior, encara que, per la manca completa de fòssils i per la complicada tectònica del terreny, potser és una mica aventurat d'afirmar amb certesa l'edat d'aquests bancs.

En aquestes calisses es poden observar nombroses esquerdes que travessen en totes direccions. N'hi ha que formen cavitats que han estat cobertes de boniques geodes de calcita; n'hi ha que s'han omplert de diferents materials i constitueixen vertaders filons, alguns dels quals són de relativa importància. Aquests materials gairebé sempre estan formats per òxids i hidrats de manganès i ferro d'aspecte generalment terrós.

Entre els minerals d'aquestes esclètxes en recollirem un, que està constituït per una massa cristallitzada, els cristalls de la qual són d'aspecte hexagonal romboèdric. És molt difícil separar-los, són de color gris fosc i amb brillantor vidriosa.

Tractat aquest mineral per l'àcid clorhídric en calent, es dissolt amb dificultat, i dóna abundant efervescència i després d'anhídric carbònic. Cal notar que aquesta efervescència gairebé no es produeix en fred.

La solució clorhídrica del mineral, tractada pel clorur amònic, amoníac amb excés i fosfat sòdic, dóna abundant precipitat blanc de fosfat amònic magnèsic soluble en l'àcid acètic.

La solució neutra dóna amb el ferrocianur potàssic el precipitat blau de Prússia característic.

Escalfat el mineral en el tub tancat, no dóna sublimat d'aigua.

La duresa oscil·la al voltant de 4, i el pes específic determinat per la balança hidrostàtica en diverses mostres dóna un promedi de 3'05.

Pels resultats assolits, crec que, sense cap dubte, podem classificar aquest mineral com una breunerita, i seria interessant confirmar i especificar aquesta determinació per les característiques òptiques, ja que, com diu LEITMEIER, la designació de breunerita és una mica arbitrària, puix que sota aquest nom s'han agrupat les magnesites que porten un tant per cent de ferro amb les divisions en mesitita i pistomesita segons la proporció en què es troba el dit element.

Fora de la Giobertita de Sercs i Guardiola, no tenim coneixement que s'hagin trobat carbonats de magnesi i ferro en cap altra localitat catalana.

Una altra trobada és la dels nòduls de fosforita, que, si bé sota el punt de vista mineralògic és de relativa importància, és força interessant per llur jaciment.

La mida i la forma d'aquests nòduls són variables. Els més grossos que hem trobat tenen uns 5 cm. de diàmetre, i són de secció circular o el·líptica. Estan en els filadís blanquinosos amb *Monograptus* situats a diferents nivells de la muntanya, i n'hem trobats personalment al costat de les pedreres citades i gairebé al cim del turó, terrenys tots que, com hem dit abans, són admesos com a Gotlandià.

Aquest mineral sols ha estat citat fins ara en les lídianes del Carbonífer i per Lluís M.ª VIDAL en una creta de Santa Linya (Urgell), i no sabem que a Catalunya hagi estat trobat en forma de nòduls en cap més terreny.

II

Feldespatz maclats en el granit de Sta Coloma de Farnés

Fa un parell de mesos que el nostre consoci i amic Mn. Ramon BATALLER em facilità, per a llur examen, tres fragments d'una mateixa roca que li havien estat portats com a procedents de Santa Coloma de Farnés.

Tot seguit em vaig adonar que aquests exemplars eren mereixedors d'un detingut estudi cristal·logràfic, però la manca d'elements i de suficient preparació teòrica en la meua humil afició m'incapacita per a